

DOI: 10.5604/01.3001.0054.9587

Nataliia Vasiuk (Наталія Васюк)

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman
Department of National Economy and Public Administration
e-mail: kafhealth@gmail.com

Трансформаційний механізм формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я: пошук моделі

АНОТАЦІЯ

Визначено базові теоретичні аспекти трансформаційного механізму формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я. Проаналізовано комплексний трансформаційний механізм формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я. Запропоновано модель комплексного трансформаційного механізму формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я.

Ключові слова: державна політика, формування та реалізація державної політики, охорона здоров'я, механізми формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я, комплексний трансформаційний механізм формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я.

Вступ

Не дивлячись на процеси постійного вдосконалення, система охорони здоров'я, як і будь-яка система, не позбавлена недоліків. Теоретико-історичні підходи свідчать, що жодна модель не може бути ідеальною, тому будь-яке суспільство, включаючи українське, стикається з проблемами у сфері охорони здоров'я, які потребують постійного регулювання, вирішення та вдосконалення.

Для забезпечення доступності, якості та ефективності надання медичних послуг, а також з метою покращення загального стану здоров'я населення потрібна комплексна трансформація механізму вироблення державної політики у сфері охорони здоров'я. Ця трансформація має ґрунтуватися на наступних засадничих принципах: стратегічність та комплексність підходів; доказовість; справедливість; участь.

Основні теоретичні аспекти трансформаційного механізму формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я

Розробка та реалізація державної політики, що відповідає потребам суспільства, неможлива без об'єктивної оцінки цих потреб, врахування та коригування яких гарантуватиме баланс інтересів та адекватність політики у відповідності до сучасних реалій. На нашу думку, для об'єктивізації процесу формування та реалізації політики у сфері охорони здоров'я важливими є ґрунтовні наукові дослідження та аналітична робота; збір та аналіз даних про стан здоров'я населення; впровадження кращих світових практик тощо.

Традиційні методи дослідження політики, які обмежуються лише примноженням теоретичних знань, не відповідають потребам сучасного суспільства. У цьому зв'язку потребує свого розв'язання проблема розробки комплексного трансформаційного механізму.

В зв'язку з цим ми можемо запропонувати визначення терміну «трансформаційний механізм формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я», що включає організаційно-правовий, фінансово-економічний, медико-соціальний, кадрово-освітній та інформаційно-комунікативний компоненти. Він об'єднує різноманітні процеси, інструменти, пріоритетні напрямки розвитку для здійснення структурних змін, адаптації системи охорони здоров'я до сучасних вимог та спрямований на впровадження підходів щодо підвищення якості, безпеки, доступності та ефективності медичних послуг, модернізацію та оптимізацію управлінських процесів, досягнення визначених пріоритетних напрямів та стратегічних цілей з метою поліпшення громадського здоров'я, забезпечення доступності, безпечності та якості медичної допомоги та здійснення профілактичних заходів у системі охорони здоров'я.

На нашу думку, побудова моделі комплексного трансформаційного механізму формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я потребує, насамперед виконання завдання щодо ідентифікації функцій зазначених вище державних механізмів, що входять до його складу, із позиції обґрунтування його комплексного характеру з урахуванням прогресивних тенденцій впровадження вказаного механізму зарубіжними країнами.

Комплексний трансформаційний механізм формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я

Один з базових механізмів формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я є *організаційно-правовий механізм*. Науковці тлумачать його як систему законів, норм, процедур, інституцій та організаційних структур, які регулюють та забезпечують функціонування системи охорони здоров'я в державі. Цей механізм визначає правові рамки та організаційні засади, за якими проводиться управління охороною здоров'я, включаючи розроблення та впровадження медичних програм, фінансування, контроль якості медичних послуг, регулювання діяльності медичних установ, а також забезпечення доступності медичної допомоги для всіх верств населення.

Організаційно-правовий механізм визначає покращення законодавства, що регулює охорону здоров'я, включаючи розробку стратегічних планів розвитку, регулювання через нормативно-правові акти, управління державним бюджетом, контроль за

дотриманням законів, податкову систему, встановлення стандартів і тарифів, а також визначення пріоритетів. Ю. Іванов та Ю. Бережна вказують, що аналіз інструментів державного регулювання в галузі охорони здоров'я в Україні засвідчує їх фрагментарний характер, що ускладнює процес формування ринкових відносин та знижує ефективність реформ в цій сфері ¹.

І. Чурпій та ін. в основі нормативно-правового забезпечення системи охорони здоров'я в сучасних реаліях зазначає функціонування нормативно-правової бази, що визначає правове положення органів державної влади, установ і посадових осіб у галузі охорони здоров'я ².

Вчені вказують на наявність численних колізій і проблем у сфері охорони здоров'я, незважаючи на велику кількість нормативно-правових актів. Реформування галузі охорони здоров'я та впровадження медичного страхування слід здійснювати шляхом вдосконалення існуючої нормативно-правової бази та удосконалення нових правових документів, що стосуються діяльності цієї галузі. Зокрема, необхідно забезпечити ефективність Закону України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» та Закону «Про підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості» ³.

Ю. Бережна зазначає, що важливою характеристикою організаційно-правового механізму державного управління у сфері охорони здоров'я є його зв'язок з конкретною метою, що передбачає організовану і взаємопов'язану систему, яка забезпечує досягнення поставленої мети шляхом законної реалізації інтересів різних суб'єктів ⁴.

Отже, організаційно-правовий механізм формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я – це комплекс законодавчих та організаційних засад регулювання і функціонування системи охорони здоров'я, забезпечення виконання прав та обов'язків учасників цієї системи, яка включає в себе набір правових норм, організаційних структур та процедур, що забезпечують її ефективне функціонування. Через організаційно-правовий механізм реалізуються ключові функції з регулювання, контролю, планування, забезпечення якості та розвитку системи охорони здоров'я, сприяючи досягненню стратегічних цілей у цій сфері.

Організаційно-правовий механізм формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я є основою для забезпечення ефективного функціонування системи охорони здоров'я. Відповідно до цього, *фінансово-економічний механізм* стає необхідним компонентом для забезпечення фінансової стабільності та ефективного використання ресурсів у системі охорони здоров'я. Таким чином, організаційно-правовий механізм встановлює правові рамки, в межах яких фінансово-економічний механізм забезпечує необхідне фінансування та ефективне управління системою

¹ Ю. Б. Іванов, Ю. В. Бережна, *Інструментарій державного регулювання сфери охорони здоров'я в Україні*, "Економіка і регіон" 2014, № 4, с. 101–106.

² І. Чурпій, Н. Чурпій, К. Чурпій, *Нормативно-правове забезпечення системи охорони здоров'я в сучасних реаліях*, "Art of Medicine" 2020, № 2 (14), с. 121–125, <https://art-of-medicine.ifnmu.edu.ua/index.php/aom/article/view/500/430>

³ О. Краснова, Т. Плужнікова, *Особливості механізму державного регулювання сфери охорони здоров'я*, "Інвестиції: практика та досвід" 2018, № 7, с. 46–48, URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/7_2018/10.pdf.

⁴ Ю. В. Бережна, *Концепція державного регулювання сфери охорони здоров'я в Україні*, "Бізнес Інформ" 2014, № 11, с. 166–170, URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2014_11_29.

охорони здоров'я. Цей механізм включає в себе широкий спектр дій суб'єктів управління, спрямованих на забезпечення доступності медичних послуг, покращення якості медичної допомоги, збалансоване фінансування охорони здоров'я, а також соціальну підтримку для населення.

Науковці по різному тлумачать поняття фінансово-економічного механізму формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я. До прикладу, українська дослідниця Н. Солоненко визначає його як систему взаємопов'язаних засобів, які використовуються для забезпечення функціонування та розвитку охорони здоров'я на рівні держави ⁵.

О. Посилкіна, О. Гладкова зауважують, що фінансово-економічний механізм визначає ресурси, основні принципи та способи функціонування і фінансування розвитку економічної та соціальної сфери суспільства, включаючи галузь охорони здоров'я ⁶.

Д. Рябець вважає, що фінансово-економічний механізм має охоплювати такі аспекти: вдосконалення інструментів регулювання соціального страхування; розробка стратегії та політики медичної установи; визначення обсягів бюджетного фінансування, ґрунтуючись на реальних потребах та можливостях; розвиток добровільного медичного страхування; вдосконалення системи надання платних медичних послуг; залучення пацієнтів та представників громадянського суспільства до процесу прийняття рішень та управління системою охорони здоров'я ⁷.

Отже, фінансово-економічний механізм – це система взаємопов'язаних норм, інструментів, заходів, які використовуються для досягнення цілей у сфері охорони здоров'я, включаючи фінансові, економічні, соціальні аспекти; забезпечує стабільність її функціонування, стимулює розвиток галузі, доступність та якість медичної допомоги, ефективне використання ресурсів та є одним із ключових компонентів формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я, оскільки фінансово-економічний механізм забезпечує баланс між соціальними потребами населення та економічними можливостями держави. Не менш важливою є його здатність забезпечити стабільність фінансування медичних програм та послуг. Для досягнення повноцінних результатів необхідно не лише економічне підґрунтя, але й урахування медичних та соціальних аспектів.

Медико-соціальний механізм, у свою чергу, розширює цей підхід, охоплюючи не лише фінансові аспекти, а й покликаний забезпечити доступність, якість та ефективність медичної допомоги для усіх верств населення. Його завданням є не лише забезпечення фінансової стабільності медичних установ та усієї системи в цілому, але й забезпечення соціальної підтримки населення, зокрема, особам з обмеженими можливостями або низьким доходом. Такий підхід допомагає підвищити доступність медичної допомоги та покращити якість життя громадян.

Медичною складовою цього механізму є медичні профілактичні заходи, які включають програми щеплень, моніторингу захворювань, скринінгові дослідження для виявлення ранніх стадій захворювань та інші профілактичні заходи, спрямовані на запобігання

⁵ Н. Д. Солоненко, *Економіка охорони здоров'я: навч. посіб.*, К.: "Персонал" 2014, 408 с.

⁶ О. В. Посилкіна, О. В. Гладкова, *Актуальні проблеми фінансового забезпечення діяльності закладів охорони здоров'я в Україні в умовах їх реформування*, "Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського". Серія: "Економіка і управління" 2021, № 2, том 32 (71), с. 43–49.

⁷ Д. М. Рябець, *Державне регулювання сфери охорони здоров'я: принципи, механізм та інструменти*, "Економічні горизонти" 2018, № 4(7), с. 164–174, URL: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.4\(7\).2018.212757](https://doi.org/10.31499/2616-5236.4(7).2018.212757).

захворюванням та зниження ризику їх виникнення; медичне лікування та реабілітаційні заходи для відновлення фізичних та психологічних функцій після захворювань або травм; медичні діагностичні та лікувальні заклади, обладнані сучасним обладнанням та кваліфікованим персоналом. Соціальною складовою цього механізму є підтримка громадян з особливими потребами або низьким рівнем доходів; соціально-психологічна допомога людям з психологічними проблемами, стресовими станами або депресією тощо.

Медико-соціальний механізм – це складне поняття, яке досліджується науковцями з різних галузей, таких як медицина, соціологія, економіка та політологія. Сучасні наукові дослідження відзначають важливу роль соціальних факторів у формуванні нерівностей у здоров'ї громадян. Ці аспекти впливають на загальний стан здоров'я населення, тому вони повинні бути в центрі уваги політиків в усіх сферах державної діяльності⁸.

Дослідження соціальних факторів, таких як рівень освіти, дохід, доступ до медичних послуг, умови проживання та інші, засвідчують значний вплив на широкий спектр показників здоров'я, включаючи інцидентність захворювань, тривалість життя, якість життя та доступ до медичної допомоги. Такі наукові пошуки підкреслюють важливість прийняття комплексного підходу до вироблення державної політики, який би враховував соціальні та медичні чинники у всіх сферах діяльності держави, а не обмежувався лише сферою охорони здоров'я. Врахування цих чинників у формулюванні та впровадженні різноманітних соціальних, економічних та медичних стратегій може допомогти зменшити нерівності у здоров'ї та покращити загальний стан здоров'я населення⁹.

Отже, медико-соціальний механізм є важливим засобом забезпечення доступності, якості та соціальної справедливості в системі охорони здоров'я. Шляхом поєднання медичних та соціальних аспектів він сприяє покращенню стану здоров'я населення та зменшенню нерівностей у доступі до медичних послуг.

Для ефективного функціонування вищезазначених механізмів необхідною є потреба висококваліфікованого медичного персоналу, який здатний надавати компетентну та професійну допомогу населенню. Зазначене дозволяє стверджувати, що *кадрово-освітній механізм* є особливим складником, який забезпечує професійний рівень кадрового потенціалу галузі шляхом набору, підготовки, підвищення кваліфікації та стажування медичних працівників. Таким чином, кадрово-освітній механізм забезпечує наявність в системі охорони здоров'я кваліфікованого персоналу, який здатний актуалізувати медичні та соціальні проблеми належним чином та надати якісну медичну допомогу громадянам.

В контексті вищенаведеного слід зазначити, що удосконалення процесів формування та реалізації державної політики видається неможливим без того, щоб високопосадовці мали усвідомлення про стратегічні цілі державної політики, зокрема і у сфері охорони здоров'я. Міністри, керівники державних установ і відомств, а також директори медичних закладів повинні мати належне уявлення про загальнополітичні процеси і бути здатними аргументовано продемонструвати доцільність як тактики, так

⁸ Я. Л. Гржибовський, О. В. Любінець, *Медико-соціальні детермінанти здоров'я (огляд світової літератури)*, "Український медичний часопис", URL: www.umj.com.ua/uk/publikatsia-175646-mediko-sotsialni-determinanti-zdorov-ya-oglyad-svitovoyi-literaturi.

⁹ В. В. Лазориниць, Г. О. Слабкий, Н. П. Ярош та ін., *Державне управління охороною здоров'я України: монографія*, К., 2014. 312 с., URL: <http://surl.li/rpawk>.

і стратегії державної політики. Тобто успішна трансформація системи охорони здоров'я залежить від ефективної роботи управлінського апарату.

Удосконалення та розвиток трансформаційного механізму формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я вимагає здійснення заходів щодо модернізації системи професійної підготовки фахівців сфери охорони здоров'я України з метою набуття відповідних компетентностей та їх готовності до трансформаційних змін у галузі.

Отже, на сьогоднішній першочерговим завданням має стати підготовка нової генерації медичних працівників та керівних кадрів для системи охорони здоров'я, що відповідатиме вимогам часу.

Для належного функціонування системи охорони здоров'я вирішальне значення має забезпечення належного балансу між кількістю та якістю медичних працівників. Здійснення аналізу та моніторингу базуються на доступності стандартизованих та порівняльних даних на всіх рівнях. Слід зазначити, що у різних країнах ЄС існують різноманітні механізми збору таких даних та їх обробки, проте вагомою ознакою механізмів їх реалізації є наявність системи моніторингу. В Україні проблемними питаннями, що не дозволяють здійснювати моніторинг трудових ресурсів у сфері охорони здоров'я, залишаються відсутність національної стратегії та планів дій щодо їх розвитку; обмеженість статистичної звітності щодо людських ресурсів у галузі охорони здоров'я; статистична звітність в Україні щодо медичного персоналу, яка не відповідає міжнародним стандартам (ISCO-2008); неможливість визначення кількісного та демографічного складу населення України (перепис населення) через пандемію, воєнний стан в країні тощо ¹⁰.

Розроблена SWOT-матриця демонструє сильні та слабкі сторони системи підготовки фахівців у сфері охорони здоров'я, а також визначає можливості та загрози, з якими ця система стикається (табл. 1).

Таблиця 1. SWOT-матриця підготовки фахівців у сфері охорони зд

Сильні сторони (Strengths)	• Високий рівень якості підготовки фахівців, що відповідає сучасним вимогам медичної практики. • Адаптованість освітніх програм до змін у сфері охорони здоров'я та інновацій. • Існування стійких зв'язків між закладами освіти та стейкхолдерами, що сприяє взаємодії та підтримці галузі.	Слабкі сторони (Weaknesses)	• Недостатня взаємодія між освітніми закладами та роботодавцями, що може призвести до несумісності вимог ринку праці та вмісту навчальних програм. • Недостатня кількість фахівців у певних спеціалізаціях, що веде до дисбалансу між попитом і пропозицією на ринку праці. • Необхідність постійного оновлення навчальних програм та методик відповідно до сучасних тенденцій та технологій у медицині.

¹⁰ Щодо методики проведення розрахунку потреби у кадрах у сфері охорони здоров'я, "Медична освіта" 2021, URL: <http://medosvita.info/2021/01/10/%D1%89%D0%BE%D0%B4%D0%BE-%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BA%D0%B8-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D1%80%D0%BE%D0%B7%D1%80%D0%B0%D1%85%D1%83%D0%BD%D0%BA%D1%83/>

Можливості (Opportunities)	• Розширення співпраці між освітніми закладами та медичними установами для підвищення практичної підготовки студентів. • Використання сучасних технологій навчання для поліпшення якості освіти та доступності навчального процесу. • Розвиток програм підвищення кваліфікації для фахівців з метою підтримки їхнього професійного розвитку.	Загрози (Threats)	• Недостатність фінансування освіти та науки може призвести до обмежень у розвитку програм підготовки фахівців та наукових досліджень. • Зміни у законодавстві та регулюванні можуть вплинути на процес акредитації освітніх програм та вимог до підготовки фахівців. • Глобальні виклики, такі як пандемія та воєнний стан, можуть створити додаткові труднощі у забезпеченні нормального функціонування освітніх закладів та підготовки фахівців.

Джерело: складено автором

SWOT-матриця дозволяє ідентифікувати ключові аспекти, які слід враховувати при розробці стратегій та програм для покращення системи підготовки фахівців у сфері охорони здоров'я та можуть слугувати основою для розробки Алгоритму моніторингу підготовки фахівців у сфері охорони здоров'я в умовах трансформації галузі. До індикаторів пропонованого Алгоритму моніторингу пропонуємо віднести як кількісні, так і якісні показники, які будуть визначати рівень готовності до здійснення фахівцями системи охорони здоров'я професійної діяльності.

Для успішної реалізації такої політики необхідно забезпечити ефективний обмін інформацією між усіма зацікавленими сторонами, такими як урядові установи, медичні заклади, навчальні заклади, студенти та фахівці, який відбувається через інформаційно-комунікативний механізм та забезпечує ефективну комунікацію між усіма зацікавленими сторонами, сприяючи обміну ідеями, даними та рішеннями. З огляду на повсюдну цифровізацію залежність управлінської діяльності від доступу до інформації стає ключовим фактором для успішної реалізації державної політики у медичній галузі, а забезпечення комунікативної взаємодії є основою цього процесу. Розвиток і застосування сучасних інформаційно-комунікативних технологій значною мірою визначають розвиток комунікативних систем як в мережі суб'єктів управління у медичній сфері, так і у закладах охорони здоров'я¹¹.

Таким чином, *інформаційно-комунікативний механізм* є важливою складовою комплексного трансформаційного механізму, оскільки він забезпечує взаємодію та співпрацю між усіма учасниками процесу реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я, його розвиток і реалізація відкриває нові можливості для електронного адміністрування процесів збору, обробки та узагальнення інформаційних матеріалів у медичній галузі, сприяючи координації між лікарями та іншими медичними працівниками, а також дозволяють пацієнтам отримувати доступ до медичних даних та консультацій в будь-який час і в будь-якому місці. Такі технології сприяють покращенню

¹¹ Є. Рудніченко, Н. Гавловська та ін., *Теоретичний базис інформаційно-комунікативного забезпечення діяльності закладів охорони здоров'я*, "Вісник Хмельницького національного університету" 2020, № 5, с. 179–183, URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/01/34-20.pdf>.

якості медичного обслуговування, забезпечують ефективніше використання ресурсів та сприяють розвитку системи охорони здоров'я в цілому.

Отже, інформаційно-комунікативний механізм формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я – це система засобів, процедур та технологій, які забезпечують збір, обробку, передачу та розповсюдження інформації про стан охорони здоров'я, а також взаємодію між усіма учасниками процесу управління в цій сфері. Цей механізм сприяє ефективній комунікації між урядовими органами, медичними установами, громадськістю та іншими зацікавленими сторонами з метою забезпечення інформованості, участі громади і широкій підтримці рішень, спрямованих на покращення системи охорони здоров'я.

Розроблення та впровадження Моделі комплексного трансформаційного механізму формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я

Здійснений аналіз організаційно-правового, фінансово-економічного, медико-соціального, кадрово-освітнього та інформаційно-комунікативного компонентів в сфері охорони здоров'я виявляє низку ключових проблем та викликів, з якими стикається ця галузь. Недостатність ефективного законодавства, обмежені фінансові ресурси, нестача кваліфікованих медичних кадрів, недоліки у медико-соціальному забезпеченні та обмежений доступ до інформації – це лише деякі з проблем, які потребують негайного вирішення, що актуалізує необхідність розробки і впровадження *Моделі комплексного трансформаційного механізму*, реалізація якої дозволить ефективно відповідати на виклики та потреби сучасної системи охорони здоров'я. Комплексний підхід до формування та оцінки ефективності реалізації політики у сфері охорони здоров'я забезпечить підвищення обґрунтованості політики; удосконалення її впровадження; справедливий розподіл ресурсів у сфері охорони здоров'я; підвищення рівня доступності та якості медичних послуг; покращення загального стану здоров'я населення та успішного розвитку України як соціальної держави.

Основні принципи та положення, які покладені в основу побудови цієї моделі (рис. 1), визначаються наступним чином. Уряд здійснює функціонування комплексного трансформаційного механізму формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я через діяльність існуючої структури державного управління з урахуванням нормативних правил формування політики та обміну інформацією; загальнонаціональність охоплення; багаторівневість за територіальним принципом та залученість структур державного управління у сферу охорони здоров'я на різних рівнях; чітку послідовність етапів процесу розробки та реалізації державної політики та ін.

Глибоке розуміння комплексного трансформаційного механізму формування та оцінки ефективності реалізації державної політики потребує спеціального наукового інструментарію, який забезпечує цілісне уявлення про проблему від початку її виявлення до оцінки результатів політики, спрямованої на її вирішення; відповідності науковим принципам на всіх етапах: розробки політики (мета, завдання, результати, об'єкти, суб'єкти, причинно-наслідкові зв'язки, ресурси, плани реалізації); її впровадження; оцінки результатів.

Таким чином, концепція побудови Моделі комплексного трансформаційного механізму формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я передбачає

органічне функціонування організаційно-правового, фінансово-економічного, медико-соціального, кадрово-освітнього та інформаційно-комунікативного механізмів, поєднана множина яких обумовлює ефективну діяльність суб'єктів державного управління у галузі охорони здоров'я та їх вплив на об'єкти управлінської діяльності на різних рівнях організаційної структури органів державної влади; взаємопов'язаність базових та специфічних принципів політики; виконання основних завдань щодо моніторингу підготовки фахівців у сфері охорони здоров'я та відстеження індикаторів її оцінювання; забезпечення загальної об'єктивної оцінки ефективності реалізації політики у сфері охорони здоров'я тощо.

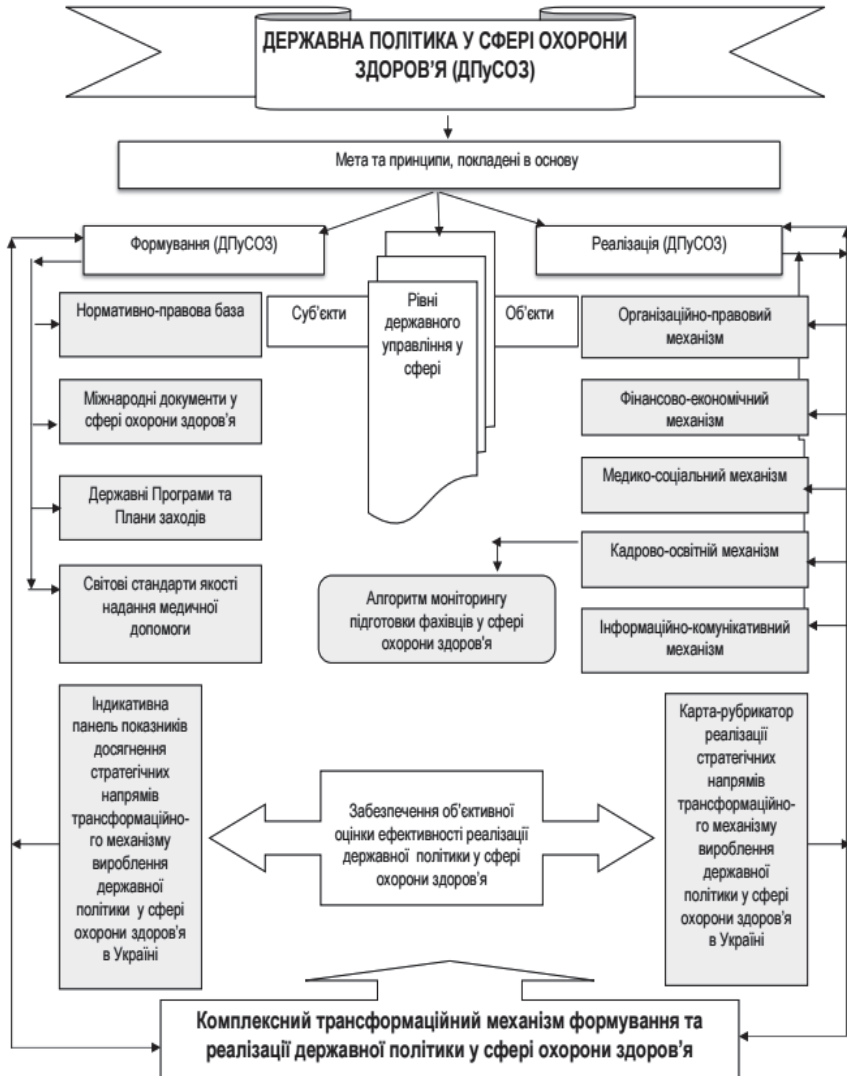

Рис. 1. Модель комплексного трансформаційного механізму формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я

Джерело: складено автором

Висновки

Запропонована модель комплексного трансформаційного механізму формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я є ключовим інструментом для досягнення стратегічних цілей у сфері охорони здоров'я. Модель охоплює механізми формування державної політики у сфері (розробка нормативно-правової бази, імплементацію міжнародних документів у сфері охорони здоров'я, підготовку Державних програм та заходів, дотримання світових стандартів якості надання медичної допомоги тощо) та базові механізми її реалізації, включаючи організаційно-правові, фінансово-економічні, медико-соціальні, кадрово-освітні та інформаційно-комунікативні компоненти, створює умови для належної професіоналізації медичних та управлінських кадрів у галузі, забезпечуючи об'єктивну оцінку ефективності реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я, раціональність в управлінні ресурсами тощо.

Модель комплексного трансформаційного механізму формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я України урахує потреби сучасних змін у галузі з використанням комплексного підходу до формування та реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я, що у свою чергу, сприяє покращенню якості надання медичних послуг, збереженню оптимального рівня здоров'я населення, раціонального використання ресурсів, забезпечення об'єктивного оцінювання державної політики у сфері охорони здоров'я та у підсумку – трансформації державної політики у сфері охорони здоров'я у відповідності до кращих світових стандартів.

Література

- Бережна Ю.В., *Концепція державного регулювання сфери охорони здоров'я в Україні*, “Бізнес Інформ” 2014, № 11, с. 166–170, URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2014_11_29.
- Гржибовський Я.Л., Любінець О.В., *Медико-соціальні детермінанти здоров'я (огляд світової літератури)*, “Український медичний часопис”, URL: www.umj.com.ua/uk/publikatsia-175646-mediko-sotsialni-determinanti-zdorov-ya-oglyad-svitovoyi-literaturi.
- Іванов Ю.Б., Бережна Ю.В., *Інструментарій державного регулювання сфери охорони здоров'я в Україні*, “Економіка і регіон” 2014, № 4, с. 101–106.
- Краснова О., Плужнікова Т., *Особливості механізму державного регулювання сфери охорони здоров'я*, “Інвестиції: практика та досвід” 2018, № 7, с. 46–48, URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/7_2018/10.pdf.
- Лазоришинець В.В., Слабкий Г.О., Ярош Н.П. та ін., *Державне управління охороною здоров'я України: монографія*, К., 2014. 312 с., URL: <http://surl.li/rpawk>.
- Посилкіна О.В., Гладкова О.В., *Актуальні проблеми фінансового забезпечення діяльності закладів охорони здоров'я в Україні в умовах їх реформування*, “Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського”. Серія: “Економіка і управління” 2021, № 2, том 32 (71), с. 43–49.
- Рябець Д.М., *Державне регулювання сфери охорони здоров'я: принципи, механізм та інструменти*, “Економічні горизонти” 2018, № 4(7), с. 164–174, URL: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.4\(7\).2018.212757](https://doi.org/10.31499/2616-5236.4(7).2018.212757).

Солоненко Н. Д., *Економіка охорони здоров'я: навч. посіб.* К.: "Персонал" 2014, 408 с.

Чурпій І., Чурпій Н., Чурпій К., *Нормативно-правове забезпечення системи охорони здоров'я в сучасних реаліях*, "Art of Medicine" 2020, № 2 (14), с. 121–125, <https://art-of-medicine.ifnmu.edu.ua/index.php/aom/article/view/500/430>.

Щодо методики проведення розрахунку потреби у кадрах у сфері охорони здоров'я. Медична освіта. 2021. URL: <http://medosvita.info/2021/01/10/%D1%89%D0%BE%D0%B4%D0%BE-%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BA%D0%B8-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D1%80%D0%BE%D0%B7%D1%80%D0%B0%D1%85%D1%83%D0%BD%D0%BA%D1%83/>

STRESZCZENIE

Nataliia Vasiuk (Наталія Васюк)

Transformacyjny mechanizm kształtowania i realizacji polityki publicznej w zakresie ochrony zdrowia: poszukiwanie modelu

Określono podstawowe teoretyczne aspekty transformacyjnego mechanizmu kształtowania i realizacji polityki państwa w zakresie ochrony zdrowia. Analizie poddano złożony mechanizm transformacyjny kształtowania i realizacji polityki państwa w obszarze ochrony zdrowia. Zaproponowano model złożonego mechanizmu transformacyjnego kształtowania i realizacji polityki państwa w obszarze ochrony zdrowia.

Słowa kluczowe: polityka państwa, kształtowanie i realizacja polityki państwa, ochrona zdrowia, mechanizmy kształtowania i realizacji polityki państwa w zakresie ochrony zdrowia, złożony mechanizm transformacyjny kształtowania i realizacji polityki państwa w zakresie ochrony zdrowia.

SUMMARY

Nataliia Vasiuk (Наталія Васюк)

The transformational mechanism for developing and implementing public healthcare policy: a search for a model

The basic theoretical aspects of the transformational mechanism for developing and implementing public policy in the healthcare sector are defined. A comprehensive transformational mechanism for the development and implementation of public policy in healthcare is analysed. A model of a comprehensive transformational mechanism for the development and implementation of public healthcare policy is proposed.

Key words: public policy, development and implementation of public policy, healthcare, mechanisms for the development and implementation of public policy in healthcare, comprehensive transformational mechanism for the development and implementation of public policy in healthcare.

Data wpływu artykułu: 07.10.2024 r.

Data akceptacji artykułu: 27.11.2024 r.

